

dih že renomiranih geografov. Čeprav Vrišer uvoda v geografijo ne predava več v prvem letniku slušateljev geografije na FF, je njegov učbenik s tem naslovom, izdan prvič l. 1969 in doslej že večkrat izpopolnjen in ponatisnjen, še vedno knjiga, ki odločilno oblikuje geografsko miselnost mnogih geografskih generacij.

Mnogi menijo, da se z regionalnim planiranjem geografija najlaže uveljavlja v praksi. Zato smo toliko bolj veseli, da se je naš jubilar tako močno uveljavil v regionalnem planiranju in urbanizmu. Sodeloval je pri nastajanju načrta Slovenija 2000 in prostorskega razvoja Slovenije. Bil je član strokovnega sveta za regionalni plan za gornji Jadran in član komisije Izvršnega sveta RS za prostorsko planiranje.

Naš jubilar že desetletja vodi na Oddelku za geografijo, kjer deluje že 33 let, katedro za regionalno planiranje. V letih 1963-1966 je bil predstojnik tega oddelka, v letih 1968-70 prodekan in eno mandatno dobo predsednik Izvršilnega odbora FF. Strokovni organizaciji geografov je pomagal predvsem kot urednik. Bil je urednik dveh številčk revije *Geographica Iugoslavica* in kot tak član predsedstva Zveze geografskih društev Jugoslavije in vodja komisije za tisk. Od 1973 do vključno 1978 je kot glavni urednik Geografskega vestnika uvedel v naše glasilo marsikatero novost in izboljšavo.

Za doprinos k znanosti je Igorja Vrišerja Slovenska akademija znanosti in umetnosti l. 1987 izvolila za dopisnega člana v razredu za naravoslovne vede, ki vključuje geografijo. V delo SAZU je vključen tudi kot član uredništva Geografskega zbornika in član Znanstvenega sveta Geografskega inštituta ZRC SAZU, aktiven pa je tudi pri koordinaciji dela na novi geografski monografiji Slovenije.

Ta prikaz uglednega slovenskega in jugoslovanskega geografa izkoriščamo za izpoved naše želje, da bi jubilar v zdravju in zadovoljstvu enako uspešno kot doslej še dolgo utiral nova pota slovenski geografiji.

Ivan Gams

Andrej Briški - šestdesetletnik

10. marca je praznoval šestdesetletni jubilej Andrej Briški, diplomirani geograf in republiški svetovalec, delujoč na republiškem zavodu za družbeno planiranje v Ljubljani. Andrej Briški tako sodi v prve povojne generacije slovenskih geografov - diplomiral je l. 1954 na takratni naravoslovno-matematični fakulteti v Ljubljani, ki so s svojim delom, zaposlitvijo in širšim družbenim angažiranjem odpirali slovenski geografiji nove razvojne in dejavnostne možnosti. Do takrat so se geografi v glavnem zaposlovali le v šolstvu ali v znanstvenih zavodih. Kolega Andrej pa je bil eden prvih, ki je utrl nova pota.

Po enoletni zaposlitvi v urbanističnem zavodu Projektivni atelje v Ljubljani, kjer ga je angažirala takratna direktorica ing. Sonja Lapanje, izredno pronicljiva in razgledana strokovnjakinja s področja urbanizma, je začel prav na njeno pobudo službovati na tedanjem zavodu za gospodarsko planiranje Slovenije. To je bilo nekaj povsem novega, saj so v tej in v podobnih ustanovah do takrat nastavljali le ekonomiste in podobne strokovnjake. Andrej Briški je tako postal eden prvih geografov, ki se je zaposlil izven šolstva, v državni upravi oziroma, kot smo tedaj rekli, v "praksi". Začetek ni bil lahak, naučiti se je moral nekaj ekonomije, saj je tega znanja geografom vedno primanjkovalo, opraviti posebne izpite in predvsem je moral prodreti v docela nov strokovni krog. Iz zaposlitve, ki sprva ni obetala veliko, je sčasoma nastalo kar 34 let dolgo službovanje na Zavodu R Slovenije za družbeno planiranje, kjer je bil naš jubilar naj-

prej analitik, samostojni svetovalec, svetovalec direktorja, pomočnik direktorja in sedaj republiški svetovalec. Pristojni ljudje na zavodu so kmalu spoznali njegove osebne in strokovne odlike in so mu zaupali področje regionalnega razvoja, do takrat še docela nejasnega pojma. Lahko zapišemo, da je bil Andrej Briški eden glavnih snovalcev in oblikovalcev politike regionalnega razvoja pri nas.

Začelo se je z dokaž preprostimi analizami gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije po upravnih enotah. Toda že l. 1961 je objavil v *Perspektivah* (II, 1961) članek "Problem gospodarske razvitosti slovenskih občin", ki je pomenil v takratni makroekonomski miselnosti in planerski praksi, vsaj za takratne politike in gospodarstvenike pri nas, dokažno novost. Članek je opozoril, da je treba poleg globalnega in sektorskega planiranja gospodarstva upoštevati tudi regionalni vidik in da so manj razvita območja možna tudi v razvitih skupnostih. Danes zvone ta spoznanja naravnost banalno, toda takrat je bilo treba kar deset let, da so se nove ideje uveljavile v upravni praksi s sprejemom pravega zakona o manj razvitih območjih v SR Sloveniji (l. 1971). Nič koliko prepričevanj in premagovanj političnih pomislekov je bilo treba, da smo se sprijaznili z dejstvom, da imamo manj razvita območja tudi v Sloveniji, da je treba tem območjem pomagati in v ta namen pripraviti posebna merila in oblikovati politiko pomoči. Andrej Briški je tako postal snovalec nove politike in cele vrste zakonov, ki so sledili prvemu za vsakih naslednjih pet let in ki so ob vsaki novi izdaji vsebovali tudi nekatere vsebinske novosti. V vrsti člankov (*Pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji*, GV, l. 1978; *Skladnejši regionalni razvoj v SR Sloveniji na razpotju*, IB-revija za planiranje, 4, 1989), uradnih dokumentov (objavljenih v Poročevalcu Skupščine R Slovenije), nepubliciranih analiz ter v vsakokratnih dolgoročnih in družbenih planih je A. Briški priobčeval poglede, ugotovitve in smernice o regionalnem razvoju oziroma jih je predstavljal ali uveljavljal v komisiji Izvršnega sveta R Slovenije za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja, katere član je bil. Naj kot zanimivost povem, da so mu isto torišče zaupali tudi v zveznih institucijah, ki se še ukvarjajo s pospeševanjem gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, kjer je na nešteti sejah z večjo ali manjšo uspešnostjo zastopal slovenske poglede na to tolikanj osporavano politiko ter sodeloval pri izdelavi strokovnih podlag za njo. O tej problematiki je objavil tudi več člankov (npr. *Vprašanja gospodarske (ne)razvitosti v Jugoslaviji*, IB - revija za planiranje, 1-2, 1987) in analiz.

V slovensko planersko prakso je Andrej Briški vpeljal poleg politike regionalnega razvoja še nekatere novosti. Tako je izdelal prvo regionalizacijo SR Slovenije za potrebe ekonomskega (prostorskega) planiranja, ki se je v nekoliko predelani obliki ohranila do danes. V sodelovanju z Inštitutom za ekonomske raziskave je l. 1963 pripravil metodologijo ugotavljanja razvojnih možnosti regije v okviru širše gospodarske skupnosti. Sodeloval je pri oblikovanju prostorsko planerskih zakonov (l. 1967, 1980 in 1984) in pri izdelavi metodologije za potrebe regionalnega razvoja na ravni občin in regij in pri povezovanju ekonomskega, socialnega in prostorskega vidika v planiranje. Povsem nemogoče je naštetati najrazličnejše analize, ekspertize in druge prispevke, izdelane za potrebe skupščine, vlade in njenih teles. Svoje znanje je jubilatno posredoval tudi na mnogih predavanjih, bodisi na podiplomskem študiju ali na različnih seminarjih.

Bilo bi krivično, ko bi ob tem naštevanju pozabili na tiste neštete ure, ko je kolega Andrej moral pozno v noč popravljati gradiva o regionalnem razvoju, piliti osnutke zakonov, preizkušati predlagana merila ali prebiti na nešteti sejah v Beogradu in se pogajati za vsako besedo s kolegi iz drugih zavodov v besedilu dokumentov o pomoči manj razvitim. To prav gotovo ni ležerno uradniško delo, kot bi nemara kdo zmotno sodil. Prav zaradi njegovih idej, vztrajnosti in zlasti vestnosti je bil trikrat odlikovan, nazadnje z redom dela z zlatim vencem, in je prejel več drugih priznanj. Nas, njegove kolege, pa je vedno navduševalo, da je kljub docela drugačnemu okolju in torišču, vendarle znal svoje delo povezati z geografskim znanjem in idejami, da

je vztrajno utiral v tem smislu nova pota in, ne nazadnje, da ni nikoli zatajil svojega geografskega porekla.

Ob jubileju mu iskreno čestitamo in izražamo željo, da bi mu zdravje omogočalo, da bi še dalje, tako samostojno, vztrajno in vzravnano deloval na področju planiranja, geografije in prostorske ekonomije kot doslej.

Igor Vrišer

Ludvik Olas – šestdesetletnik

Jubilant sodi med tiste slovenske geografe, ki so s svojim delom prispevali velik delež k razvoju slovenske geografije. Rojen je bil 16. julija leta 1930 v Sebeborcih v Prekmurju. Maturo je leta 1950 v Murski Soboti, študij geografije pa je opravil na ljubljanski univerzi na oddelku za geografijo filozofske fakultete. Leta 1971 je bil na podiplomskem strokovnem izpopolnjevanju na univerzi Eotvös Lorant v Budimpešti. Po diplomi je najprej služboval kot učitelj geografije na osnovni šoli v Puconcih, nato pa na srednji kmetijski šoli v Rakičanu in srednji ekonomski šoli v Murski Soboti. Štiri leta je delal kot raziskovalec na zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti, nato pa je bil zaposlen kot ravnatelj Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti. Od leta 1974 naprej je zaposlen kot učitelj na pedagoški akademiji, sedaj pedagoški fakulteti v Mariboru.

Že njegova zaposlitev v vzgojno izobraževalnih, planskih ter pedagoških in znanstveno raziskovalnih ustanovah kaže na njegovo usposobljenost za strokovno in pedagoško delo, kjer se je kot zanesljiv delavec izkazal tako na strokovnem kot tudi na organizacijskem področju. Znanstveno raziskovalnemu delu se je zapisal že v času svojega študija, saj je že pred diplomom sodeloval z geografskim inštitutom SAZU, kasneje pa ves čas svojega dela z inštitutom za geografijo Univerze v Ljubljani in v okviru geografskih raziskovalnih programov na geografskem oddelku pedagoške fakultete v Mariboru. Pri svojem delu je bil ves čas razpet med čisto raziskovalno delo in med didaktiko pouka geografije. Že od ustanovitve gibanja znanost mladini sodeluje pri snovanju programov in organizaciji mladinskih geografskih in interdisciplinarnih taborov. Je med ustanovitelji mladinskega socialno geografskega tabora na narodnostno mešanem ozemlju v Prekmurju in interdisciplinarnih raziskovalnih taborov, ki jih organizira pedagoška fakulteta v Mariboru.

Ludvik Olas sodi tudi med najaktivnejše pisce geografskih učbenikov. Prav gotovo pa se je s svojimi številnimi temeljnimi regionalno geografskimi raziskavami in raziskavami posameznih problemov v Pomurju in Porabju zapisal v zgodovino razvoja slovenske geografije. Sodi med pionirje poglobljenega terenskega dela pri opravljanju raziskav, ki so bile natisnjene v slovenskem znanstvenem geografskem tisku: v Geografskem zborniku, v Geografskem vestniku, v Geografskem obzorniku in v Geographici Slovenici. Pionirska ter teoretsko in metodološko dobro zasnovana so tudi njegova dela o geografskih učinkih na kulturno pokrajino, o sezonskem zaposlovanju in selitvah Prekmurcev na desni breg Mure na Apaško polje in Prekijo, o geografskih učinkih izseljevanja v tujino iz naselja Sebeborci ter o problemih dvolastnikov zemlje kmetov z obeh strani jugoslovansko - avstrijske državne meje v Pomurju. Svoje rezultate dela, ki kažejo na tridesetletno regionalno preobrazbo Prekmurja, je sproti predstavljal na številnih slovenskih, jugoslovanskih pa tudi tujih strokovnih prireditvah. Za plodovito delo je Ludvik Olas prejel državno odlikovanje, za njegova prizadevanja pri vzgoji mladine pa številna priznanja Geografskega društva in številnih drugih ustanov.

Vladimir Klemenčič